

TRUE
CRIME

NICOLA LAGIOIA

**M E S T O
Z I V Ý C H**

CESTA DO
NAJTEMNEJŠÍCH
ZÁKUTÍ RÍMA
A LUDSKEJ DUŠE

...m
...i

NICOLA LAGIOIA

M E S T O

Z I V Y C H

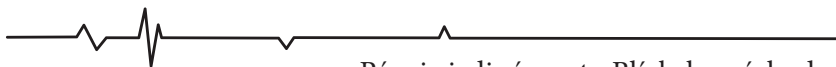

Z taliančiny preložila
ADRIANA ŠULÍKOVÁ

m a m
m a ů

PRVÁ ČASŤ

Spolustolovníci človeka

„Rím je jediné mesto Blízkeho východu,
ktorému chýba európska štvrť.“

FRANCESCO SAVERIO NITTI

„Nepripisujme problémy Ríma preľudneniu.
Keď boli Rimania len dvaja, jeden zabil druhého.“

GIULIO ANDREOTTI

1. marca 2016, v takmer bezoblačný utorok, sa brány Kolosea roz-
tvorili, aby umožnili turistom obdivovať najslávnejšie ruiny sveta.
Tisíce tiel smerovali k pokladniám. Niektorí zakopávali o kamene.
Iní na špičkách odhadovali vzdialenosť od Venušinho chrámu. Mesto
na povrchu kypelo hnevom nad dopravným ruchom a pokazenými
autobusmi, hoci bolo len deväť hodín ráno. Hromžiace predlaktia sa
predierali cez pootvorené okienka. Na krajnici policajti vypisovali
pokuty, ktoré nikdy nikto nezaplatí.

„Tomu ver, kámo... choď to povedať primátorovi!“ ozvalo sa v rím-
skom nárečí. Pracovníčka za pokladňou číslo štyri sa posmešne uškr-
nula, čím vyčarovala úsmev aj na tvárach kolegýň.

Postarší holandský turista na ňu neveriacky hľadel cez sklo. Šermo-
val dvoma falošnými vstupenkami, ktoré mu krátko predtým predali
dvaja falošní predavači archeologického komplexu.

V posledných týždňoch sa narážka na sťažnosti primátorovi šírila
viac než čokoľvek iné. Zrodila sa na mestských úradoch, rozšírila sa
medzi taxikármi a hoteliermi a smetiarmi a predavačmi ľadovej drte,
ktorých turisti v čase chýbajúcej autority žiadali o pomoc pri každom
strete s nekonečným radom zlyhávajúcich mestských služieb.

Holandaň zvrátil obočie. Je vôbec možné, že si z neho uťahuje
uniformovaný štátny zamestnanec? Za jeho chrbtom sa hundranie
davu zintenzívňovalo.

„Ďalší!“

Holandský turista sa ani nepohol.

Pokladníčka ho nespúšťala z očí, na tvári sa jej objavil ľadový
úšľabok.

„Next one!“

Mnohí turisti trávili noc v lacných hoteloch štvrte Rione Monti,
v ošarpaných zariadeniach Bed&Breakfast neďaleko Porta Maggio-
re. S nosom vyvráteným k nebu obdivovali anjela, ale ocitli sa tvárou
na zemi. Zavadili o vrece odpadkov, prevalenú tyč dopravnej značky.
Hore bieloskvúci mramor, dolu potkany. A čajky žrali potkany. Menej
informovaní márne vyčkávali na príchod autobusu, nakoniec sa vydali

ku Koloseu pešo. A teraz boli tu. Človek by sa mohol rozčúliť nad nekonečným radom postupujúcim slimačím tempom, ale všetkých prevälcovala mŕtva krása: nebo nad travertínovými oblúkmi, dvetisíc rokov staré stĺpy, Maxentiova bazilika. V nádhere rezonovala hrozba, akoby neviditeľným silám patrilo právo zmocniť sa všetkých, ktorí sa vzpierali ríši tieňov. Z tohto nebezpečenstva si však Rímanka ťažkú hlavu nerobili.

Pokladníčka obslúžila ďalšieho turistu. To isté urobil kolega pri vedľajšom okienku. Rad bol síce nekonečný, ale videli už horšie veci. Mimoriadny Svätý rok Božieho milosrdenstva sa nezačal najlepšie. Fiasko, písali noviny kritické voči pápežovi. Rok odpustenia hriechov, zmierenia, sviatostného pokánia nepriťahoval ani tak pútnikov, ako tých, ktorí prišli do mesta osláviť rok pitiek, beztretej anarchie, hádzania viny na druhých.

Postarší holandský turista opustil rad. Vykročil k Piazza dei Cinquecento. Popri ňom kráčal chlapec. Vyšli na cestu, zmizli medzi oleandrami.

„Fuj, čo tu tak smrdí?“ vybuchla pokladníčka. Oči zabodnuté do obrazovky, dlaňou ovládala myš.

Čínsky turista čakal na vstupenky.

Pokladníčka zadala príkaz na tlač, zahľadela sa na svoju dlaň. Striasla sa. Vedľa podložky na myš sa objavili dve tmavočervené kvapky. Pokladníčka nestihla ani žmurknúť a kvapky boli tri. Teraz sa na stole vynímali štyri kvapky.

„Kristepane!“

Čínsky turista cúvol. Pokladníčka sa vystrašene postavila, doľahol na ňu najhorší pocit, aký môže obyvateľ tohto mesta zažiť: zastihlo ju nešťastie, ktoré obišlo všetkých ostatných. Pozrela sa hore. Kvapky padali zo stropu. Vtedy pokladníčka urobila to, čo robia v Ríme všetci, keď im zo steny verejného úradu kvapká krv. Zavolala nadriadenému.

O niekoľko hodín dve zo štyroch pokladníc Kolosea zatvorili.

„Krv z mŕtveho potkana,“ poznamenal šéf úradu na ochranu archeologických pamiatok.

„Hraboš?“ spýtal sa niekto na konci radu. Dav sa zarehotal.

Streda 2. marca. Zvolali tlačovú besedu, na ktorej slávnostne oznámili ukončenie rekonštrukčných prác v okolí Kolosea. Redaktor sa nečakane spýtal, prečo zostali dve pokladne celý predošlý deň zatvorené.

Šéf úradu na ochranu archeologických pamiatok musel načrieť do podrobností. Veľký sivý potkan sa zasekol v škáre falošného stropu pokladne. Napichol sa na konzolu a v snahe vyslobodiť sa, situáciu len skomplikoval. „Službukonajúca pokladníčka si všimla na stole kvapky krvi. Pokladne museli pre deratizáciu zatvoriť.“

Kríza s potkanmi zaplnila titulky denníkov. V poslednom čase vychádzali hlodavce z kanálov nepretržite. Potkany okolo stanice Termini. Potkany na Via Cavour. Potkany len pár krokov od sídla opery. Prebehovali cez cestu nehladiac na premávku. Vnikali do obchodov so suvenírmi a plašili turistov.

Noviny pripomenuli, že v Ríme žije viac ako šesť miliónov potkanov. Ani New York či Londýn nemajú o hlodavce núdzu, lenže v Ríme sa stali kráľmi mesta.

„Takto to dopadne po rokoch zlého verejného spravovania,“ vyhlásil odborník na urbanizmus.

„Problém spočíva predovšetkým v nakladaní s odpadom,“ vyjadril sa deratizačný pracovník. „Nezabúdajme, že potkany sú spolustolovníci človeka.“

Zber komunálneho odpadu prechádzal v Ríme tragickým obdobím. Odpadky boli všade. Smetiarske autá sa pohybovali slepačím krokom. Obrovské vrecia s odpadkami zaplavili ulice. Zdravotnícky personál od svätého Eugénia (potkany sa potĺkali aj po nemocniciach) sa pre médiá vyjadril, že toto je konečná, facka, po ktorej by sa mesto malo konečne zobudiť. Mysleli si to mnohí. Hneď nato ich však osočili, že zaspatí sú oni. Krídlo gigantickej čajky vrhlo na mesto tieň. A Rimania sa na tom opäť len smiali.

„Tomu ver, kámo... choď to povedať primátorovi!“

Vtipná replika žala úspech, pretože Rím bol v tom čase bez primátora. Magistrát rozpustili. Súdne konanie v kauze *Mondo di Mezzo* prevrátilo mesto naruby. Vyšetrovanie sa viedlo voči obrovskému množstvu vedúcich pracovníkov, poradcov, vysokopostavených osôb, komunálnych funkcionárov, verejných činiteľov, intrigánov, podnikateľov, obyčajných zločincov. A pozoruhodnosť nadovšetko: v Ríme žili dvaja pápeži.

V takýchto zmätočných chvíľach sa stávalo, že obyvatelia Ríma, verní odvekým zvykom, vzhliadali k nebu v očakávaní znamenia. Ale aj hľadanie tajného kódu medzi oblakmi vyznievalo v roku 2016 ako podvodnícky trik.

V piatok 4. marca zavraždili človeka.

Na druhý deň Rím zaplavil dážď.

Nedeľa 6. marca. Mario Angelucci trávil koniec pracovného týždňa vyvalený v kresle pred televízorom.

Bol to 54-ročný muž, chudý a poloplešatý. Pracoval v regionálnom rádiu. Táto skúsenosť v ňom vypestovala cit pre hlasy. Keď bol v štúdiu za zvukovým pultom, nepotreboval sledovať tok rečníkových myšlienok: sústredil sa na „prúd“ rozhlasovej reči, prstom sa priblížil k čiernemu gombíku, aby sa pol sekundy po skončení hovoreného slova ozvala zvučka.

Mario prepol na iný kanál. Odfúkol si. Hľadal si novú polohu medzi vankúšmi. Znepokojilo ho, čo práve počul. Nevenoval veľkú pozornosť slovám, ale pochopil, že to bolo dôležité. Správu našiel na RAI 1. Televízna hlásateľka oznamovala, že v byte na rímskej periférii brutálne zavraždili asi 20-ročného mladíka.

Kamera zachytávala oranžovú bytovku, ktorá sa na konci zimy vynímala medzi stromami. Mario Angelucci vytreštil oči. Vraždu spáchali v Ríme a on bol Riman. Udialo sa to medzi štvrtami Collatino a Colli Aniene, presne tam, kde žil. Televízia *zvonku* mierila na to isté okno, ktoré by *zvnútra* mohol otvoriť on, ak by vstal a podišiel k nemu. Angelucciho premkol ten najčudnejší pocit v živote. Zdalo sa mu, že sa naňho pozerá Boh. A čo sa zvyčajne stane, ak práve na vás spočinie Božie oko?

„Via Igino Giordani 2.“

Ako dôkaz, že mu nepreskočilo, hlásateľka televíznych správ práve vyslovila jeho adresu. Mario Angelucci bol razom na nohách. Energicky vybehol do chodby. Srdce mal v krku. Jeho syn mal 21 rokov, naposledy ho videl večer, keď sa s ním pri odchode z domu s manželkou lúčili

a nepočuli, že by sa vrátil. *Sobotný večer*. Deň v týždni, keď si mladí koledujú o problémy.

Mario Angelucci dobehol na koniec chodby. Otvoril dvere. Omráčil ho smrad uzatvoreného priestoru. Do izby preniklo svetlo. Uteráky, komiksy, zhúžvané ponožky, rolka toaletného papiera. Mario Angelucci si všimol vyvrátený paplón na posteli, kde sa mohlo udiť čokoľvek. Na posteli však ležal 190-centimetrový hromotlč a nedôstojne chrápal.

Keď sa vražda stala po týždni jedinou témou rozhovorov v Taliansku, Mario Angelucci opisoval svoju príhodu kolegom.

„Ti poviem, kámo, bolo to horšie než srdcový kolaps. Hlavou sa mi prehnal film, ktorý len tak nevymyslíš.“

Kolegovia z rádia sa ho pýtali, ako mu vôbec mohlo zísť na um, že by sa jeho syn do niečoho takého zaplietol.

„Čo vám mám povedať? Sám si to nedokážem vysvetliť.“

Noviny informovali, že sa vražda odohrala v byte na desiatom poschodí.

„Poznáš majiteľov?“ spýtal sa Angelucciho jeden z kolegov.

„Nanajvýš sa pozdravíme,“ odpovedal.

„A keď si v panike uvažoval, že by v tom mohol byť tvoj syn, považoval si ho za vraha alebo za obeť?“

„Podľa mňa,“ zaváhal muž, „mohol byť jedno aj druhé. V tomto meste je možné všetko.“

V tej chvíli sa na Angelucciho vychudnutej tvári so stiahnutými perami, vďaka ktorým pôsobil trochu stroho, objavil blažený úsmev. Úľava. Úľava, že bol ušetrený, že zostal *nepovšimnutý*, pretože nikto v predstihu nevie, na kom Božie oko spočinie, a keďže niektoré tragédie zasiahnu jedného zo stotisíc, nešťastník sa vždy musí nájsť: na ňom sa láme ilúzia, že určité veci sa nám nikdy nestanú – aby si ju ostatní mohli uchovať neporušenú.

6. marca o 13.30 si bol Mario Angelucci istý, že jeho rodina je v bezpečí.

O pár hodín na opačnom konci mesta zodvihol telefón advokát Andrea Florita. Florita mal 44 rokov. Štíhly muž, srdečný a inteligentný pohľad, tak ako mnohí jeho kolegovia, aj on vyštudoval v Prati. V meste sa moc a zázraky rozprestierali rovnomerne na oboch brehoch Tiberu. Na pravej strane Cisárske fóra, prezidentský palác Quirinale, Kancelária predsedu vlády. Na opačnom brehu Justičný palác, sídlo Rai, Sixtínska kaplnka. Florita trávil nedeľu so synom. „Môj syn je

ešte malý. Keď som s ním, vyhýbam sa televízoru. Keď som zodvihol telefón, vôbec som netušil, čo sa stalo.“

Na opačnom konci advokát započul hlas dospelého muža.

„Dobrý deň, doktor Florita, som Giuseppe Varani. Môjho syna zavraždili.“

Floritovi došlo až v noci, že sa stal právnym zástupcom poškodeného v jednom z najohromujúcejších súdnych procesov posledných rokov. Po rozhovore s Giuseppem Varanim stretol cestou z práce známeho. Ten sa ho spýtal, čo si myslí o vražde skôr, než mu advokát stihol povedať, kto je jeho najnovším klientom.

Názor na vraždu zaujímal všetkých. Všetci chceli vyjadriť predovšetkým ten svoj. V Ríme sa v priebehu niekoľkých hodín stal zločin ústrednou témou rozhovorov. Rozprávali o ňom taxikári na stanici Termini, čašníci na Piazza Bologna, partie zo štvrtí Monti aj Testaccio. Nehovoriac o tom, čo sa odohrávalo v domácnostiach. Otcovia sa hádali s deťmi. Manželky vyčítali manželom dôsledky príliš liberálnej alebo naopak príliš konzervatívnej výchovy.

„Čítal si to?“ „Počul si to?“ „Videl si, čo sa stalo?“

„Horor na rímskej periférii. 23-ročného chlapca zavraždili v byte vo štvrti Collatino po tom, čo ho hodiny mučili. Zločin bol spáchaný bez naoko preukázateľného motívu.“

denník Repubblica, 6. marca 2016

V sobotu 5. marca vyšiel Manuel Foffo krátko po siedmej hodine ráno z domu.

Mal sa stretnúť s matkou, bratom Robertom a starými rodičmi z matkinej strany. Deň sa javil všelijaký, len nie veselý. Zomrel strýko Rodolfo. Majú sa zastaviť v smútočnej sieni univerzitnej nemocnice Policlinico Gemelli a potom budú pokračovať do Bagnoli del Trigno,

dedinky v regióne Molise, odkiaľ strýko pochádzal a kde sa mal konať pohreb.

Rodolfo bol brat Manuelovej a Robertovej matky Daniely. Zomrel na rakovinu ako 58-ročný. Signora Daniela pri ňom v nemocnici prebdela zo stredy na štvrtok celú noc. Roberto sa po ňu zastavil o pol štvrtej ráno a odviezol ju domov. Po príchode si žena sadla do kuchyne a zostala tam v tichu, obklopená samotou, ktorú vedel dom navodiť znamenito. Potom si išla ľahnúť. O niekoľko hodín začal vyzvárať telefón. Opäť to bol syn Roberto. Situácia so strýkom sa podľa jeho slov dramaticky zhoršila.

Signora Daniela si rýchlo nazula topánky, hodila na seba kabát a znovu vyšla z domu. Pešo sa vybrala k rodičom, ktorí bývali oproti. Bolo ich treba pripraviť. V ten istý večer si bude musieť priznať, že nech je matka akokoľvek pripravená, zlé správy o vlastných deťoch nepoznajú hranicu.

Manuel sa dostavil pred bytovku. Bol to robustný chalan. Vysoký, riedke vlasy, tvár mu lemovalo ochlpenie, ktoré pôsobilo nejednoznačne: na briadku prihusté, pririedke na to, aby sa dalo nazvať bradou. Na prvý pohľad by mu človek hádal viac než 29 rokov, ktoré mal koncom mesiaca osláviť, a hoci v to ráno vyzeral žalostne – napuchnutá tvár, kruhy pod očami –, ako prvé si matka všimla nohavice. Bledé, roztrhané rifle. Na pohreb to nebolo práve najvhodnejšie oblečenie. Ale dôvody, prečo mamy považujú rozhodnutia svojich detí za nevhodné, sú vždy trochu mätúce.

„Nakázala som mu, aby si ich prezliekol, pretože v Bagnoli bude zima,“ povedala žena karabinierom.

Manuel prikývol, zmizol za vstupnou bránou bytovky a o niekoľko minút sa vrátil v iných nohaviciach. Stále to boli rifle, ale aspoň neboli roztrhané.

„Neviem, či sa prezliekol vo svojom alebo v mojom byte. U mňa má vždy čisté oblečenie.“

Danielin byt sa nachádzal na deviatom poschodí. Manuelov na desiatom. Signora Pallottová mala kľúče od synovho bytu, pravidelne mu tam chodila upratovať. Stávalo sa to predovšetkým vtedy, „keď si mal do bytu priviesť priateľku“. Manuel si tam prirodzene vodil aj kamarátov. Matka bola vždy poruke, pripravená synovi pomôcť. Dať izby do poriadku. Vyleštiť podlahy. Tieto činnosti Manuel nenávidel. Nemal dokonca ani práčku, oblečenie mu prala matka.

Signora Daniela sa pozrela na hodinky. Onedlho tu bude Roberto,

naloží ich do auta a nechajú za sebou stromy a kvetinové hriadky a kostonol a impozantnú oranžovú bytovku, strážkyňu tajomstva, o ktorom nemal nikto okrem Manuela potuchy a ktoré navždy zmení ich životy.

Kedysi žila rodina Foffovcov spoločne na deviatom poschodí, matka, otec a dvaja synovia. Keď Roberto dovŕšil osemnásť rok, prednostne získal právo využívať byt nad nimi. O pár rokov sa manželstvo rodičov dostalo do krízy. Rozišli sa. Otec Valter odišiel z domu. Potom sa odsťahoval aj Roberto, ktorý je dnes ženatý a má dve deti. Manuel sa presťahoval hore.

Valter vlastnil niekoľko reštaurácií vo štvrti Collatino. Patrila mu aj vychýrená miestna agentúra poskytujúca administratívne služby automobilistom, Roberto pracoval s ním. Nebolo jednoduché na všetko dohliadať. Ak sa človek nenarodí bohatý, podnikáť v Taliansku znamená žiť v neustálych obavách. V noci človek nespí. Stačí jediný chybný krok a ocitneš sa na lopatkách. Ale Valter Foffo sa na lopatkách neocitol. S Robertom tvrdo pracovali, nebáli sa ťažkostí a keď sa naskytla príležitosť, nebránili sa odmene. Dobre sa obliekali. Jazdili na pekných autách.

O 7.30 ráno sa Roberto Foffo dostavil autom na Via Igino Giordani. Zaparkoval. Signora Daniela sa so starými rodičmi usadila vzaďu, Manuel zaujal miesto vedľa brata. Auto sa dalo do pohybu. O pol hodiny prechádzali cez most Ponte Tor di Quinto, pod ktorým pomaly tečú tmavé vody Tiberu.

Roberto sa sústredil na jazdu. Manuel sa premáhal, aby nezaspal. Bratia. Odjakživa vzbudzujú trochu rozpaky, keď ich človek vidí bok po boku. Aj keď vekový rozdiel nevýrazní všetky ostatné rozdiely, vždy existuje riziko, že v pokrvnom pute rozpoznáme priepasť medzi tým, kto je v životnom zápase víťazom a kto porazeným.

Roberto bol od Manuela o štyri roky starší, súkromnú univerzitu Luiss ukončil diplomovou prácou na tému poisťovníctvo. Pracoval. Mal rodinu. Manuel prerušil štúdium práva, jeho citový život bol komplikovaný, nebolo ľahké odhadnúť, ako trávil dni. Roberto viezol všetkých na poslednú rozlúčku so zomrelým príbuzným, a dokonca ani banálna činnosť, akou je šoférovanie, by bratov neukázala v obrátenom garde. Manuel prišiel o vodičský preukaz, pretože jazdil opitý. Okrem nadmerného množstva alkoholu mu našli v krvi stopy po Xanaxe a Rivotrile. Kto ale dnes neužíva benzodiazepíny?

V práci sa pohyboval na klzkej ploche.

„Čomu sa v živote venuješ?“

Rím je mesto, ktoré v niektorých aspektoch akceptuje nejednoznačnosť. Prekročením istej hranice sa však zhovievavosť mení na grimasu. Preto sa Manuel pri otázkach o svojom profesionálnom živote dostával pod tlak a do rozprávania v prvej osobe vnášal dobrodružný tón.

„Mám niekoľko stravovacích zariadení, ktoré s rodinou riadim. Navyše sa venujem digitálnym projektom. Práve rozbieham nový startup.“

Keď rovnakú otázku položili jeho bratovi, odpoveď znela: „Manuel sa chodí do reštaurácie najesť. Má záľubu v marketingu, veľa číta, občas sa nám snaží vnútiť nejaký nápad, ale v skutočnosti nemá žiadne pracovné zaradenie.“

Valter na mladšom synovi vyzdvihoval charakterové vlastnosti. „Je to ukázkový chlapec, vychovaný, veľmi pokojný, uzavretý. V škole sa nikdy s nikým nehádal.“ Podľa otca bol Manuel „veľmi inteligentný“, viedol „usporiadaný“ život, bol hladný po kultúre („dokáže si kúpiť aj dve knihy a prečítať ich za jedinu noc“), ale netúžil pracovať v agentúre, čo by mu zabezpečilo budúcnosť („pokúšal som sa ho zapojiť, ako som to urobil pri Robertovi, bolo to však zbytočné“). Chlapec so záujmom navštevoval kurzy marketingu a informatiky („platil som mu ich ja“) a v posledných mesiacoch intenzívne rozbiehal nový startup. Išlo o projekt pre taliansky olympijský výbor, vďaka ktorému – dookola opakoval Valter – „by mohol zmeniť svoje smerovanie. Nakoniec to nevyšlo,“ dodal muž.

Mohol by zmeniť svoje smerovanie. Nakoniec to nevyšlo.

Keď otcovia rozprávajú o synoch týmto spôsobom, nikdy nie je jasné, či ich chcú chváliť alebo haniť, alebo ich dokonca vystavujú beztretej skúške poníženia, ktorá spočíva v nadmernom velebení.

Najzvláštnjší názor na Manuela zaznel z matkiných úst: „Manuel mi nehovorí, či ide do reštaurácie pracovať alebo nie. Vlastne ani neviem, aký má s otcom vzťah.“

Len čo prešli cez Via della Pineta Sacchetti, zjavila sa obrovská silueta Nemocnice Gemelli.

Roberto zaparkoval. Všetci piati vystúpili z auta, vošli do nemocničného areálu.

Manuel sa plantal po chodníku, cítil na sebe bratov pohľad. Pred dvoma dňami, v čase, ktorý mohol byť pre Roberta o siedmej ráno

a pre Manuela v ktoromkoľvek bode šialenej jazdy, prišla Robertovi absurdná esemeska. Manuel ho pozýval k sebe. Chcel ho nalákať na transsexuála a kokaín.

„Čau, Roberto, nedobehneš? Narazil som na transku. A máme aj matroš.“

Ak dáme bokom obsah, správa vyznievala čudne aj výberom slov. Roberto nemohol vylúčiť, že Manuel si občas šnupne, nepredpokladal, že by sa stýkal s transsexuálmi, ale bol si istý, že by v súvislosti s kokaínom nikdy nepoužil výraz matroš. Naozaj to napísal on? Možno trávil noc s nejakým povaľačom a rozhodli sa provokovať ľudí, ktorí na druhý deň vstávajú skoro ráno do práce. Usierajú si zo mňa? Podráždený Manuelovi zavolať, chvíľku naňho kričať do telefónu a potom ho poslať kade ľahšie bez toho, aby mu dal príležitosť čokoľvek vysvetliť.

Aj signora Daniela informovala o trochu čudnej epizóde z predchádzajúceho dňa. Manuel jej volal okolo 21.30.

„Počuj, mama, o štvrtť hodiny sa zastavím s kamošom po kľúče od auta.“

Skutočnosť, že by sa mala spolupodieľať na porušení zákona, ju podráždila. A kto je ten kamoš? „Nič ti nedám,“ odvrkla mu. Zomrel strýko Rodolfo, mala iné starosti. „V každom prípade,“ priznala sa signora Daniela karabinierom, „synova požiadavka bola natoľko absurdná, že naša slovná výmena nakoniec pôsobila ako nevinný žart.“ Signora Daniela trvala na svojom. Manuel nenalieval.

Manuel vošiel do smútočnej siene pod Robertovým prísny a matkiným oslobodzujúcim pohľadom. Odpustiť znamená súdiť. Jeho zhrbené plecia svedčili o zápase, ktorý v istých životných situáciách zvädzame v snahe zabrániť, aby naše skutočné ja – alebo to, čo zaň považujeme – nabúrала falošná predstava, ktorú si o nás vytvorili iní.

Manuel sa pretlačil cez príbuzných, aby sa dostal k strýkovej rakve. Pristavil sa pri mŕtvom a sľúbil si, že sa do večera rozhodne. Vedieť. On vedel, kým iní nevedeli. Bol to doposiaľ nepoznaný pocit. Manuel vedel, keď mu matka nakázala prezliecť si nohavice, vedel, keď sedel v aute vedľa brata, vedel to v smútočnej sieni. Vedel to, čo si ostatní nedokázali ani len predstaviť. Bol zvyknutý podriaďovať sa rozhodnutiam druhých, teraz sa mohol rozhodnúť sám. Niekoľko slov. Musí ich akurát vysloviť, aby všetkým prevrátil život naruby.

Hoci už vychádzali z nemocnice, Manuel stále nič nepovedal.

Bol unavený, zmätený, kráčal za Robertom k autu. Počkali na matku so starými rodičmi a auto sa pohlo.

Pohreb sa mal uskutočniť hneď popoludní. Auto zabočilo na Via Flaminia. Po sto kilometroch si urobia prestávku. S Valterom sa majú stretnúť na výpadovke San Vittore. Medzi mužom a Danielou panovalo napätie. Boli v rozvodovom konaní. Napriek tomu sa Valter rozhodol na pohrebe bývalého švagra zúčastniť.

Na horizonte sa kopili obrovské dažďové mračná. Prešli cez Torre Spaccata, Cinecittà, popri ceste sa vinuli pasienky rímskeho vidieka. Manuel zadriemal.

„Uvoľni miesto dedkovi, bude sa nám cestovať pohodlnejšie.“

Po hodine ho brat zobudil. Počul čvrikanie vtákov. Stáli na benzínke. Pred sebou mal bistro. O niekoľko minút prišiel on. Všimli si, ako sa auto skrútilo a až potom zastalo, muž vystúpil. Valterovi Foffovi sa stačilo ukázať, aby pozornosť príbuzných strhol na seba. Manuel uvoľnil miesto dedkovi, vystúpil z Robertovho auta a nastúpil si k otcovi.

Len čo sa posadil, zasiahol ho elektrický výboj. Niekedy sa medzi otcami a synmi nahromadí množstvo výbušnej energie, aj keď sa nič nestalo. Predstavte si, čo sa môže stať, ak si jeden myslí, že si ho ten druhý neváži. Momentálne pociťoval hnev Valter. Manuel aj tušil, prečo. Valter nič nepovedal a naštartoval.

O niekoľko minút auto uháňalo po ceste. Chvíľami sa Valter zahľadel na syna, potom na svoje vlasy v spätnom zrkadle. Bol to naozaj príťažlivý šesťdesiatnik. Šediny, mäsité pery, nos, ktorý v antických dobách patrilo konzulom. V ten deň mal na sebe čierne sako, bielu košeľu, pásikovú kravatu a tmavé nohavice. Pri pohľade na jeho pestovanosť a eleganciu by si človek ťažko predstavil, koľko stresu zažíva. V práci nemal pokoja, v rodine to nebolo o nič lepšie. Konečne prehovoril.

„Tak čo sa stalo?“

Valter o svojom synovi všade rozprával ako o uzavretom chlapcovi, ktorý nedokáže klamať. Ale keď sa ocitol priamo pred ním, oči, ktoré mali pre nezainteresovaných vyžarovať nevídane morálne cnosti, naberali iný charakter. Úprimnosť mohla byť prejavom slabosti, zdržanlivosti.

„Povieš mi, kam si sa vyparil?“

Hľadal ho celý predošlý deň. V jednom kuse mu telefonoval, ale odpovede sa nedočkal. Ako obvykle sa znížil k tomu, aby behal synovi

za zadkom: mal mu uhradiť splátku jedného z množstva kurzov, ktoré Manuel navštevoval, a potreboval jeho platobné údaje.

Manuel na sedadle spolujazdca ani nemukol. Mal opuchnuté oči. Otcovi tento detail neušiel, len čo ho zbadal na benzínovej pumpe, pochopil, že niečo nie je v poriadku. Chlapec bol *divný*. Človek, ktorý si viac než ktokoľvek iný vedel Manuelove slová vyložiť zle, zároveň ako jediný vycítil, že v ten deň môže jeho syn spôsobiť oveľa väčšie problémy než je mŕtvy strýko.

„No tak! Volal som ti nespočetnekrát. Prečo si mi nezdvihol?“

Manuel si prisľúbil, že sa do večera rozhodne, ale keď ho otec molestoval výsluchom, bol schopný vytrhnúť mu slová z úst.

„Takže, čo si robil? Pil si? Opil si sa? Manuel!“

„Otec, bol som zdrogovaný.“

Obišli výrobnú syrov, potom továreň na výrobu plážových stanov. Malá skupinka topoľov sa osamotená týčila nad poľami, hladili ju lúče popoludňajšieho slnka. Valter sa prebral zo šoku, do ktorého ho uvrhli synove slová.

„Ako zdrogovaný?!“ zareagoval zlostne. „Ako si mohol tak hlboko klesnúť?“

Čo sa raz vyslovilo, môže v niektorých situáciách pomôcť.

„V skutočnosti som klesol oveľa hlbšie, otec.“

Valtera to zaskočilo. Z úst mu vyšla skutočne naivná otázka: „A čo už môže byť horšie než kokain?“

„Zabili sme človeka.“

Auto naďalej uháňalo po štátnej ceste. Obišli benzínovú pumpu, viadukt, potom sa objavil billboard, ktorý miestnym podnikateľom ponúkal predaj reklamných plôch.

„Čo znamená *zabili sme*?“

Valter zmeravel, žasol, neveril, cítil, ako mu v žalúdku vzplanul oheň, ale ani uštedrená rana mu nezabránila inštinktívne hľadať únikovú cestu. Bolo tam množné číslo. Prítomnosť ďalšej osoby mohla zmierniť, ak nie vylúčiť synovu zodpovednosť. Valter cítil, ako sa mu zrýchľuje tep. S ubiehajúcimi sekundami si uvedomoval, že v zmätku, chaose, absurdite, do ktorých bol vymrštený, hľadá záchytné body, a tak sa upriamil na smrť pri dopravnej nehode. Manuel pil. Raz to už urobil. Zobrali mu vodičák, a aj napriek tomu si sadol za volant podnapitý. Takže toto sa stalo. Manuel urobil chujovinu. Ale iba ak šoféroval on.

„Otec, nešlo o žiadnu dopravnú nehodu.“

„A ako ten človek teda zomrel?“

„Myslím, že bol dobodaný. Ubitý kladivom.“

Valter sa sústredil na cestu, aby sa presvedčil, že je stále tam, pri vedomí, na tej istej planéte, na ktorej sa dnes ráno zobudil. Počul svoj hlas, ktorý sa Manuela pýta na meno spolupáchateľa.

„Volá sa Marco. Stretol som ho len párkrát.“

„A kedy sa to akože stalo?“

„Nepamätám si,“ odpovedal Manuel, „pred dvoma, možno štyrmi či piatimi dňami.“

Pred dvoma, možno štyrmi či piatimi dňami?

Ako to môže nevedieť? Existuje stále možnosť, že je to len hlúpy žart? Absurdná pomsta v nekonečnom reťazci nedorozumení, ktorými sú otcovia pripútaní k synom a ktoré u niektorých synov vyvolávajú urážlivý a nenapraviteľný pocit krivdy z konania otcov, usilujúcich sa o jediné – urobiť z nich mužov? Manuelov výmysel ako trest za všetky viny, ktoré mu nedokázal prišiiť ani psychológ, ku ktorému ho raz poslali?

Valter sa spýtal syna na meno obete.

Manuel na to: „Neviem.“ Mal v očiach slzy. Valter sa teda spýtal, kde sa nachádza osoba, o ktorej jeho syn tvrdí, že ju zabil.

Toto Manuel vedel. „Doma.“ Telo sa nachádzalo v jeho byte na Via Igino Giordani.

Roberto Foffo počul zazvoniť telefón. Skontroloval meno na displeji, otec mu telefonoval z auta pred ním. Boli pár kilometrov od Bagnoli del Trigno.

„Roberto, prosím ňu, zastav.“

Otec mal hrozne čudný hlas. Len čo zložil telefón, všimol si, ako otec spomaľuje a nakoniec zastane pri krajnici.

„Čo sa deje?“ spýtala sa signora Daniela.

Poslúchol tajný kód, ktorým sa s otcom vedeli dohodnúť aj bez slov, a tak sa vyhol vysvetľovaniu. Aj on zastavil a vyšiel z auta.

Podišiel k otcovi na odstavnú plochu.

Valter ho gestom ruky volal k sebe, vzdialili sa. Keď si bol istý, že ich nikto nemôže počuť, Valter povedal: „V byte máme mŕtvolu.“

„Čože?“ Roberto naňho vytreštil oči.

Valter sa pokúsil zachovať pokoj a opísať situáciu. Nastolil problém s mŕtvolou bez mena, ktorá sa podľa všetkého nachádzala v byte na Via Igino Giordani, vysvetlil mu, že sa musia čo najskôr vrátiť do Ríma, a zdôraznil, že ide s najväčšou pravdepodobnosťou o vraždu. Nakoniec odhalil identitu domnelého vraha.

V prvom momente pocítil Roberto úľavu.

„Otec, prosím ťa,“ oboril sa naňho. „Manuel toho toľko natára!“

Manuel chodil k psychológovi. Trpel výkyvmi nálad. Tieto okolnosti priviedli Roberta k domnienke, že sa jeho brat obviňuje z vraždy, ktorú nespáchal.

„Uvidíš, že je to výmysel. Kto vie, čo sa naozaj stalo.“

Valter bol stále nervóznejší. „Ak máme vymenúvať Manuelove podivnosti,“ povedal, „treba sa zamerať predovšetkým na jednu: pamätaj si, že tvoj brat vždy hovorí pravdu.“ Ukázal na zaparkované auto. Manuel tam odovzdane sedel len pár krokov od zvodidiel.

„Porozprávaj sa s ním,“ poprosil ho Valter.

Keď sa Roberto vrátil k otcovi, mal úplne iný výraz. Bol bledý, napätý. „Oco, zrejme sa naozaj niečo stalo.“

Vo svete, o ktorom sme presvedčení, že stojí až na príliš materiálnych základoch, len ťažko uveríme, že si slovo stále zachováva magickú moc. A predsa v mužoch niekoľko Manuelových jednoduchých viet vyvolalo nočnú moru. Nachádzali sa dvesto kilometrov od domu, uväznení v odstavnom pruhu. Každú chvíľu môže okolo nich prejsť pohrebný voz s mŕtvym strýkom. Bičoval ich studený vietor. Manuel sa práve priznal k vražde. A pár krokov od nich sedeli nič netušiaci dedko, babka a matka pravdepodobného vraha.

Od tejto chvíle sa spomienky signory Daniely stávajú zmätočnými. Na jednej strane si v odstavenom aute na krajnici uvedomila, že sa deje niečo vážne. Na druhej strane pravda, ktorú sa ešte v ten večer dozvedela, v nej začala pôsobiť na spätný chod, deformovala pamäť aj správny sled udalostí.

„Po príchode do mesta si pamätám len to, ako som vošla do kostola,“ opisovala situáciu karabinierom. „Neviem, či tam vošli aj oni. Mám na mysli Valtera s oboma synmi. Odrazu mi Roberto povedal: *Mama, zostaneme tu len chvíľku. Potom sa musíme vrátiť do Ríma, mrzí ma to.* Zostala som ako omráčená. Nechápala som,

prečo musia odísť, dúfala som, že so mnou pôjdu aspoň na cintorín. Nestalo sa tak.“

Valter s Robertom nechceli Danielu do problému vťahovať. Po omši zašiel Valter za príbuznými bývalej manželky, odovzdal im kľúče od auta s prosbou, aby ju odviezli domov. Vraj musia okamžite niečo vybaviť. Stalo sa niečo neočakávané. Potom so synmi nasadol do Robertovho auta a odišli. Vyšli na štátnu cestu a o hodinu a pol už boli na diaľnici. Roberto dupal na plyn. Pred sebou mali opäť dažďom ubitý Rím.

Keď je všetko stratené, stále existuje možnosť obrátiť sa na advokáta.

Michele Andreano mal tri dobre zabehnuté advokátske kancelárie, jednu v Miláne, druhú v Ríme a tretiu v Ancone. Mal 50 rokov, narodil sa vo Foggii, v Bologni vyštudoval konkurzné právo. K jeho klientom patrili predovšetkým rôzne firmy a spoločnosti pôsobiace v hutníctve a obuvníckom priemysle. Súkromné osoby v spore s finančnou správou. Nakoniec ľudia obvinení z vážnych prečinov, vyvolávajúcich zvláštnu zmes odporu a zvedavosti, ktoré sa nám odjakživa spájajú s nadprirodzenými bytosťami. Takzvanými monštrami.

V tú sobotu bol Andreano ešte v Ancone, kde sa venoval prípadu Boettcher. Hneď popoludní mu zavolať Valter Foffo. Poznali sa.

„Ahoj, Valter, ako sa ti darí?“ spýtal sa a pritom naďalej hľadel do spisu.

Alexander Boettcher bol 32-ročný broker pôsobiaci v Miláne. Spolu s milenkou ho obvinili z útokov kyselinou na jej bývalých partnerov. Dievča sa volalo Martina, malo 24 rokov a robilo si postgraduálne štúdium na univerzite Bocconi. Podľa obžaloby bola za ich útokmi „katarzná úzkosť“. Kyselinou rozleptané tváre mužov, ktorí mali s Martinou v minulosti sex, mali byť pre ženu návratom k pôvodnej čistote.

„Alex chcel, aby mu Martina odovzdala zoznam všetkých mužov, s ktorými niečo mala,“ vyjadril sa svedok.

Fakt, že sa dvaja mladí ľudia našľapujúci medzi investičnými fondami a finančnými algoritmi správajú ako stredovekí inkvizítori, vyvolal u ľudí zvedavosť. Martina si nechala na tvár vyryť A ako „Alex“ a na prsník vytetovať jeho meno – moderná verzia Hester Prynneovej,

ktorej šarlátové písmeno jediným zábleskom plameňa spojí odveký príznak cudzoložstva s potrebou 21. storočia vyniknúť. Aké osobnosti boli tito dvaja obvinení? Trpeli vážnymi psychickými problémami? Alebo to boli *monštrá*?

„Monštrá neexistujú,“ tvrdil Andreano novinárom. „Monštrá si vytvárame sami, krok po kroku, aby sme si očistili svedomie.“

Keď sa advokát objavil na televíznej obrazovke, zaujal predovšetkým svojou telesnou stavbou. Vyzeral ako rugbyový hráč. Vysoký, impozantný, nie však statický. Len čo prehovoril, okamžite ste si ho predstavili, ako beží k méte so zakladačom preplneným žiadosťami o prepustenie z väzby pod pazuchou.

V tomto období sa Andreano objavoval v televízii často. Dokázal zvládať neuveriteľné pracovné tempo. Pracoval doma. Pracoval v aute či reštaurácii. Pracoval na dovolenke. Človek sa neubránil predstave, že detaily súdneho procesu doladuje aj v spánku.

„Michele, počuj, mám problém.“

„Aký problém?“

„Stalo sa niečo veľmi vážne. Musíš prísť do Ríma.“

„Do Ríma? A kedy?“

„Teraz. Musíš okamžite prísť. Sme u mňa v kancelárii, na Via Verdinois.“

„Ale čo znamená okamžite?“

Michele Andreano si vzdychol. Odlepil oči od spisu.

„Valter, pracujem. Pokúsím sa zistiť, či náhodou...“

„Ide o Manuela.“

„Manuela, tvojho syna?“ Andreana to prekvapilo.

„Presne.“

„V poriadku, Valter, daj mi čas. Uvidím, čo môžem urobiť.“

Andreano zložil. Nevedel, čo si má o tom myslieť. Mal by sa na všetko vykašľať a bežať do Ríma? Nakoniec, bola sobota popoludní a súdy sú do pondelka zatvorené. Požiadavky mnohých klientov boli prehnané, často sa nakoniec ukázalo, že sa dali vyriešiť v normálnom režime. Andreano vstal zo stoličky, vypočítaval, koľko času by ho stála cesta do Ríma, rozhovor s Valterom a návrat do Ancony. Povzdychol si. Ešte chvíľu rozmýšľal. Opäť chytil telefón. Tentokrát ho namiesto obavy zo zbytočnej cesty premohol presne opačný pocit.

„Valter,“ ozval sa, len čo započul mužov hlas. „Nechceš mi do kelu povedať, čo sa vlastne stalo?“

„Miche, kyselina je oproti tomu nič...“